

Szerkesztési iroda:
Nagybecskerek,
Zápolya-utca 1-ső szám,
hová a lap szellemi részét illető
minden közlemény intézendő.
Kiadóhivatal:
Pleitz Fer. Pál könyvnyomdája
Nagybecskerek, Zápolya-utca 1.
hová a hirdetések, az előfizeté-
sek és a lap szétküldésére vo-
natkozó felszólalások intézendők.
Telefon 21. szám.

TORONTÁL

POLITIKAI NAPILAP.

Felelős szerkesztő: Dr. Brájer Lajos.

Előfizetési árak:
Egész évre — — — — 24 kor.
Félévre — — — — 12 „
Negyedévre — — — — 6 „
Egy hóra — — — — 2 „
— Egyes szám ára 8 fill. —
Hirdetések
a kiadóhivatalban fogadtatnak el.
Azonkívül az összes hirdetési
irodáknál.
Megjelenik
vasár- és ünnepnapok kivételével
mindennap délután 5 órakor.

Nagybecskerek, 1905.

XXXIV. évfolyam. 227. szám.

Csütörtök, október 5.

Népjólet.

Irtta: Szalay József, ev. ref. lelkész.

A mint én szeptember 15-én Buda-
pesten a Váci-úton ép szemközt mentem
az országház elé vonuló néptömeggel, a
mely mostanában olyan jeleneteket idézett
elő a főváros utcáin, el-elhajtogattam szü-
netlen: „a mi bűnünk! a mi bűnünk!” a
mi bűnünk!”

Valóban, a mi bűnünk, valljuk be
őszintén, hogy a nép ennyire elidegenedett
tőlünk, el a műveltektől, el a gazdagoktól,
el a tanítóktól, el a hivatalnokoktól, el a
templomtól, el a lelkésztől . . .

Megtanítottuk a népet olvasni, de
olvasmányt nem adunk neki. Megtanítottuk
őket urasan, gavallérosan élni, élvezni,
mulatni, de az ezekhez szükséges pénz
előteremtéséhez nem srgédkeztünk neki.
És semmit sem tettünk, hogy megtanítsuk
őket szóval és példával munkára, takaré-
kosságra, előhaladásra. S így a nép nem
juthatott el oda, a hol a nyugalom,
boldogság, megelégedés, szóval a
népjólet van.

Ezt ma már belátjuk, és hála Istennek,
hogy belátjuk.

A művelt nyugaton már évtizedek
óta működnek különféle intézetek, egye-
sületek, egyének, hogy népjóletet terem-
senek és ennek köszönhető, hogy a
szociális kérdések — dacára annak, hogy
ott nagyobb a gyuananyag, a gyári mun-
kás — nem oly égetők és élesek, mint
nálunk. Berlinben például Stöcker
udvari lelkész hedvened magával dolgozik
a nép jólétén. Hetven ember, férfi és nő,
dolgozik válltelve azon, hogy a tudatlan:
tudós legyen; az iszákos: józan; a tisz-
talan parázna: tiszta életű; a nyeresz-
kedő, kártyás: maga pénzével megelégedő;
a munkátlan rest: munkás szorgalmassá;

az ember, Istent, hazát, felsőbb hatóságot,
gazdagabbakat gyűlölő: embert, Istent,
hazát, felsőbb hatóságot, gazdagabbakat
szeretővé legyen. Hetven ember, mint
városi missionárius, gondoskodik arról,
hogy a hajléktalanoknak hajlékuk, a börtö-
nből kiszabadultaknak kenyerük, a ru-
hátlanoknak ruhájuk, a hidegben didergők-
nek melegedő szobájuk legyen s aztán
legyen a jó cselédeknek jó gazdájuk és a
jó gazdáknak jó cselédjük. E en kívül
számos egyesület gondoskodik olcsó eledel-
ről, olcsó ruháról, olcsó fűtőanyagokról,
és olcsó vagy ingyenes műveltség eszkö-
zokről, könyvtárakról, olvasmányokról,
felolvasásokról.

Egyszóval gondoskodnak a népnek
értelmi, lelki, szellemi, vagyoni emelkedé-
séről, erkölcsi nemesedéséről.

Ez irányban nálunk is akciónak,
cselekvésnek kell indulni, hogy így
szűnjék meg a visszavonás ur és nép kö-
zött és lépjen helyébe az az áldott jó
viszony, mely régen annyira otthonos volt
hazánkban, amit még ma is oly szívesen
emlegetünk és visszavánunk, mint
patriarchális kort.

A tanultaknak, a vagyonosoknak, a
hivatalban levőknek itt szövetkezni kell és
el kell hozni mindhárom tényezőnek a
mivel bír. El kell hozni a tudósnak
tudományát, a vagyonosnak vagyonát, a
hivatalban levőknek befolyását, hogy a
népjólet minden irányban terjedjen
hazánkban. Nem kell senkinek magát ki-
huzni e munkából. Mert e nagy cél csak
együttműködéssel érhető el.

Tanuljunk! vagyonosok! hivatalban lé-
vők! szövetkezzünk azért mindnyájan arra
a célra, hogy a nép, a istenadta nép jó-
létéhez jusson e hazában s ezáltal
nyugodt, boldog, megelégedett, vidám le-
gyen ő és mi is vele. — De erről legközelebb.

Torontálvármegye virilistái.

Nagybecskerek, október 5.

A megyei igazoló választmány legutóbbi
ülésén állapította meg Torontálvármegye legtöbb
adót fizető törvényhatósági bizottsági tagjainak
1906. évre érvényes névjegyzékét.*) A vármegye
virilistái e szerint a következők:

Gróf Csekonics Endre nagybirtokos Zsombolya
213021 korona.
Gróf Harnoncourt Félix nagybirtokos Écska 91980.
Dusehnitz Miksa nagybirtokos Bécs 83449.
*Dr. gróf Batthyány László nagybirtokos Kőpecseny
74644.
Gróf Karátszonyi Jenő orsz. képv. Bánlak 49568.
Róbert pármái herceg nagybirtokos Tóba 48652.
Gróf Zehy Ágoston nagybirtokos Kisorosz 29927.
Baró Csávossy Gyula nagybirtokos Bobda 26017.
Gróf Wimpffen Simon nagybirtokos Óbába 22589.
Gróf Nakó Sándor nagybirtokos Nagyszentmiklós
21694.
Gróf Karátszonyi Aladár orsz. képv. Beodra 19560.
Br. Daniel Ernő orsz. képv. Nagygáj 19247.
Dungyverszky Lázár nagybirtokos Szenttamás 17409.
József Ágost főherceg nagybirtokos Budapest 17018.
Schwarz Lajos nagybirtokos Oroslámos 15721.
Karátszonyi Andor nagybirtokos Beodra 15370.
Br. Garliczy Ferenc nagybirtokos Deszk 14717.
Gróf Szápáry Pál nagybirtokos Budapest 11692.
Draxler Lipót földbirtokos Nagyikinda 11549.
Br. Nikolics Feodor nagybirtokos Rudna 11386.
Herceg Odessalchy Géza nagybirtokos Öregfalu
11375.
Br. Liptay Frigyes nagybirtokos Lovrin 10715.
Daniel Pál nagybirtokos Ó-Léc 9972.
Br. Baich Iván nagybirtokos Bocsrák 9553.
Priesster Guidó bérlo Zágráb 8718.
*Rónay Jenő ny. főispán Kis-Zombor 8559.
Lederer Arthur nagybirtokos Csóka 8423.
Lederer Károly nagybirtokos Csóka 8423.
*Dr. Gyertyánffy László nagybirtokos Győr 8496.
Gr. Csekonics Sándor nagybirtokos Rogendorf 7797.
Kohner Henrik nagybirtokos Budapest 7529.
Csávossy Béla orsz. képviselő Budapest 6443.
Br. Duka Géza nagybirtokos Kádár 6098.
Schmeichler Károly nagybirtokos Bécs 5959.
Urbán Iván főispán Arad 5790.
Weisz Sándor nagybirtokos Temesvár 5680.

*) A *gal jelzettek állami adója az 1886. évi XXI.
t.-c. 26. §a értelmében kétszeresen számított. — (A
füllérek nem közöljük.)

A „TORONTÁL” tárcája.

Október hatodikán.

Emlékeztünknek lobogó fáklájára
Világis a multak sötét világába!
Vezérelj a lelkünk méla, szelid fényvel,
Jobb jövőbe vetett csendes reménységgel!
Vezess el! Vezess egy rég letűnt világba!
Dicső vértanunk moh lepte sírjára.
Állj meg aztán, állj meg az aradi váron!
Ott van eltemetve a hős „tizenhárom” . . .

Ragyogó történet . . . nincsen is szó arra,
Hogy amint megtörtént, azt úgy elmondhassa.
Elfelelték régen. Nincs ki elbeszélje . . .
Nincs aki hallgassa . . . Nincs aki megértse . . .
Hallod-e szavunkat népeidnek Atyja?!
Hol késik bosszudnak büntető haragja?
Oh ne hagyj el minket, ne fordulj el tőlünk!
Továbbra is maradj szerető vezérünk!

Ébreszd fel a magyart, vezesd el a lelkét
Sírjára azoknak, kik csak őt szerették!
Honimádó hősök köztünk járó lelke
Tanítsa meg őket hazaszeretetre . . .
Regélje mint történet . . . Hogy azon a siron
Minden magyar ember fájó könyet sirjon!

Tizenhárom lélek zokogja az éjbe:
„Hol a magyar nemzet régi hira, fénye?”

Oh ez a panaszzó jusson fel Tehozzád!
Hallj meg már egyszer, hogy trónod ostromolják!
Tekints egyszer erre a szegény országra,
Nyomorban sanyilódó, vergődő hazánkra!
Oh enyhítsd meg kissé ezt a véres napot
Olajjával küldjed hóhérré galambod
Ellentverő hősök csendes sírhalmára
Itt nőjön ki, itt szülessen a béke virága . . .

Itj. Papik Miksa.

Október 6-ika 1861-ben.

— A „Torontál” eredeti tárcája. —

A mostaninál sokkal válságosabb időben,
kevesebb reményről elteit szívvel, de a kegyelet
közvetlenebb érzésével mentünk a jelzett gyász-
nap elé. Csak tizenkét év telt volt még le azóta,
hogy nemzetünk dicső hősei közül tizenhároman
vértanu halált szenvedtek az Aradhoz közel fekvő
Zsigmondházi réten.

Az 1860-ik évi októberi diploma a tizenkét
éven át elkobozva tartott nemzeti jogokból érin-
tetlenül a maga tiszta valóságában csak annyit
restituált, hogy a nemzetnek módja nyílt a
lefolyt törvényt tagadó és típrő mult felett kár-
hozható ítéletet mondani és annak kifejezést adni,

hogy mire van hazánknak feltétlen joga. Nem
tetszett ez a jogbitorlásban elfásult hatalomnak
és így önként feireállítottak azon nagy hazafiak,
kik arra megbízást vállaltak, hogy az uralkodó
és a nemzet között a békés egyetértést törvé-
nyeink helyreállításával megkísértsék. Felre állottak
az alig megalakult törvényhatósági bizottságok
és az azok által megválasztott tisztikarak is.

A Bécsből, mint az önkény tizenhárompróbas
műhelyéből, hazánk kormányzására gróf Forgách
Antal lett kiküldve m. kir. udvari kancellárnak és
gróf Pálffy Mór altábornagy helytartónak és katonai
főkormányzóknak. Ezek uralma már akkor
életbe lépett, mikor az általam elbeszélendő végbe-
ment. 1849-től 1861-ig, a nemzeti vértanuk lelki-
üdvéért minden hazafi csöndes visszavonultságban
bemutathatta az egek urának fájdalomtelt fohászát,
az ő dicső fegyverük és hősiességük dacára el-
bukott igaz ügynek érvényre jutásáért nap-nap után
megismételhetette benső imáját, de október 6-án
gyásztizeni tiszteletet templomban megtartani lehet-
séges nem volt.

És mégis 1861. október 5-én este vélet-
lenül a kaszinóban jelen volt Rohozzy Lipót
1848—9. évi honvédszár ezredes, Urbán Gyula
törökbecsei földbirtokos, mindketten sógorai a
13 aradi vértanuk egyikének, gróf Leiningen
Westerburg Károlynak, Menassági László, Urbán

UJDONSÁGOK

női felöltőkben stb. megérkeztek.

Telefon 141.

Kovács Gedeon Nagybecskerek.

HIREK.

Tájékoztató.

A gőzfürdő (telefon 118. szám) minden nap reggeli 1/8 órától kezdve délig az urak részére nyitva van; hölgyek részére minden kedden és pénteken déltől 1/8 óráig délután; ugyanazon napokon este 1/8-tól 1/8-ig urak részére is. Vidéki hölgyek részére minden nap délből gőzfürdő. A kádfürdő egész nap nyitva marad.

Október 6. Megyei áll. vál. ülése.
" 9. Közig. biz. ülés.
" 12. Torontálvármegye őszi közgyűlése.

— **Október hat.** Az aradi szörnyű gyásznap, a tizenhárom vértanu dicsőséges emlékének megünneplésére vértanu készült Nagybecskerek polgársága is. A városban a róm. kath. plébánia-templomban holnap délelőtt 10 órakor gyászistentisztelet lesz, a polgárság pedig a tanintézetek ifjúságával reggel különvonaton kivonul Kiss Ernő vértanu tábornok eleméri sírjához, a hol kegyeletos gyászünnepeket rendez. A gyászünnepeken részt vesz Polgár Károly derék társulata is s a szintársulati Horti Sándor képviseli, aki a társulat nevében koszorút is helyez a sírra. Az eleméri gyászünnepeken kívül a közig. tanfolyam is megünnepli délután a vértanuk emlékét, este pedig a színházban díszelőadás lesz.

— **Várad Arpád — miniszteri tanácsos.** V a r a d y L. Arpád címzetes püspök, miniszteri osztálytanácsos, a kultuszminiszteriumban a katolikus ügyek előadója, a miniszteri tanácsosi címet és jellegelt kapta. A kinevezés híre bizonyára általános örömet van hivatva kelteni a csanádi egyházmegyében, melynek egyik legkiválóbb tagja Várady Arpád. Széles látókörű, európai műveltségű férfit ért a királyi kegy, aki díszére válik a papi rendnek és a miniszteriumnak egyaránt. A nagybecskereki közörség annál inkább örül a méltán megérdemelt kitüntetésnek, mert itt végezte középiskolai tanulmányait.

— **Jótekonny hangverseny.** A nagybecskereki szerb ifjúság Mihajloviics Zsófia és Zavisics Natália szives közreműködésével vasárnap, október hó 8-án a „Korona”-szálló összes termében táncdal egybekötött jótekonny célú hangversenyt rendez. Az est műsora: 1. Havlasz A. „Padajte bratye”. Eneki az ifjúság férfi kara. 2. „Eneki Mihajloviics Zsófia zongorán kíséri Zavisics Natália. 3. Popovics D. „Vila”. Szavalja Bogojevics Szvetozár. 4. Sydney Smith „Robin des Bois”, grande fantasia de concert. Zongorán előadja Zavisics Natália. 5. Topalovity D. „Laku noty”. Eneki a férfi nyolcas. A belépő jegy személyenként: I. sor 2 kor., II. sor 1 kor. 20 fillér. Felülfizetéseket köszönettel fogadják. Kezdeté este 8 órakor.

— **Az écskai duzzasztó felállítás.** Az écskai duzzasztóhoz szükséges kezelőgépek, melyek a m. kir. államasutak gépgyárában készültek, megérkezvén, azokat a mai nap folyamán a helyszínre szállították és ott felszerelték úgy, hogy a Béga medrére épített duzzasztómű felállítására holnap kezdődik. Ennek folytán holnapról fogva addig, míg a duzzasztómű felállítva marad, a hajók a duzzasztómű helyén nem közlekedhetnek a Bégában, hanem a melléte a célra felépített hajószilipen át fognak zsilipelteni. Ezen célból minden érkező hajónak a zsilip előtt meg kell állania és csak a zsilipkezelő által adott engedélyre mehet a zsilipkamrába. A hajóknak a zsilipbe való behúzása, valamint az abból való kiluzása csakis kézi erővel eszközözendő vasalatlan támasztó rudak alkalmazása mellett. Ezenkívül minden hajó megfelelő útköző balonnal ellátandó, károk és balesetek megelőzése okából. A zsilipelés alatt a hajósoknak a kezelőszemélyzet által adott minden utasításhoz szigoruan kell alkalmazkodniok annál inkább, mert engedetlen hajósok által vezetett, valamint kellően fel nem szerelt hajók nem fognak zsilipelteni. Az Alsó-Béga-hajózási m. kir. kirandeltség továbbá ez uton is figyelemzeti az érdekelte hajóközönséget, hogy éjjeli a zsilipelés szünetel, tehát ilyenkor minden hajónak a zsilip felett, illetve alatt kellő távolságban meg kell állania.

— **A nagybecskereki mélykutak.** Az utóbbi időben számos panaszt kapunk a nagybecskereki mélykutak ellen. A panaszok arról szólnak, hogy a kutak, a melyeket azért létesítettek, hogy a város közönsége tiszta és egészséges vizet kapjon — a legtöbbnyire piszkos, gyanus csatokkal teli vizet szolgáltatnak. E mellett még csuf vörös kukacok uszálnak a vízben, úgy hogy a víz a legnagyobb undort kelti, nem is szólva arról, hogy az egészségre képzeltetleg veszedelmes az ilyen ital. A panaszok azt mondják, hogy

azért kapni a kutakból ilyen rémséges vizet, mert a kutakat nem tisztogatják. Az utóbbi állításról nem tudjuk mennyiben igaz, de hogy a kutak a legtöbb esetben tényleg ihatatlan és egészségtelen vizet adnak, arról magunk is többször meggyőződünk. Ezen az állapoton tehát valamelyes módon segíteni kell s azért hívjuk föl erre most az illetékes hatóság figyelmét.

— **Merénylet egy ügyvéd ellen.** Zimonyból jelentik, hogy ott tegnap merényletet intéztek dr. Radivojeviics Jován ügyvéd, szerb radikális vezetője ellen. Radivojeviics a családjával és irodavezetőjével, Sztojics doktorral szüretelni ment a szőlőjébe. Az ügyvéd a feleségével és gyermekeivel a lugasban ült, amikor egymástól ötör belőttek a lugasba. A golyók közvetlenül az ügyvéd feje mellett röpültek el, de nem tettek kárt senkiben a lugasban levők közül, ellenben az egyik golyó leterítette a szomszéd szőlőkert örét. A támadás valószínűleg boszúból történt. A merénylőt keresik.

— **Az őszi vásár.** Ma kezdődött a nagybecskereki őszi vásár, mely szokás szerint az állatvásárral indul. A fölhajtás az állatvásárra, dacára a hűvös időnek, számbelileg eléggé jól sikerült, de annál megdöbbentőbb azonban a felhajtott állatok minősége. Amerre a szem tekint, mindenütt csak rosszul táplált, sovány, erőtlen és csenevész példányokat lát, fejlett, jól táplált állat alig-alig akad. Ennek oka kétségkívül csak a nagy szárazság következtében gyöngévé lett legelőben keresendő, vagyis mint a gazdászok mondani szokták, az állatok rosszul nyaraltak. Egyébként a mai napon felhajtottak 2148 darab szarvasmarhát. Ezekből az elsőrendű ökrök párja 700—800 korona, a másodrendű ökröké 500—600 korona. A nyugoti fajta fejős tehének darabja 220—300 korona. A magyar fajta tehének darabja pedig 160—220 kor. és az éves tinók párját 120—150 koronáért veszik. Ezekon kívül felhajtottak még 1789 juhot s ezekből az anyajuhok párja 36—40 koronáért, a bányók pedig 20—30 koronáért kelnek el. A disznófelhajtás tudvalegöl a sertésvesz miatt betiltott, a lófelhajtás holnap kezdődik.

— **Közlekedés a Bégán.** Az Első cs. kir. szab. dunagőzhajózási társaság közli, hogy a Bégában, Nagybecskerek és Tamasvár között az összes forgalmat, Tamasvárról és Tamasvárra pedig az aruforgalmat október 4-ikétől ismét megnyitja.

— **Veregző részeg.** Az aradmegyei Tót-várad község lakosságának nyugalmat rendkívül felkavarta egy véres esemény, amely tegnapelőtt éjjel a község háza udvarán játszódott le. Dehelán Joákim földmives tegnapelőtt éjszaka 11 óra tájban ittas fövel, torkaszakadtából kiabálva haladt végig a község főutóján. Az éjjeli örök fölszóltották, hogy viselkedjék csendesen, ő azonban rájuk sem hederített. Erre az éjjeli örök karonfoglák az ittas embert, hogy bekísérjék a község házára. Dehelán ellenszegült az öröknek és a mikor ezek a község háza udvarára értek vele, kiszabadította magát a kezükből; a csizmaszárából előrántotta kését és az egyik örök, Dehelán Aniennek két szurással fölmetszette a hasát, majd a kezén s a combján is megsebesítette. A másik éjjeli ör, Zsurka József védelmére kelt társának, a merénylő azonban neki is a combjába döfte a kését. A dühöngő ember ekkor menekülni akart. A községi rendőr üldözöbe vette, de vesztere, mert Dehelán ő rajta is sebet ejtett. Erre a községi rendőr és a két éjjeli ör a támadó elől futni volt kénytelen, amit a merénylő ismét az illanásra akart fölhasználni. A menekülés azonban nem sikerült, mert a sebesülték segélykiáltásaira a község háza szomszédságában lakók mindnyájan összecsozódtak s a merénylőt hosszas üldözés után elfogták.

— **A falusi Don Juan halála.** Ismert szeladonja volt községének Panacszán Gyula románszentmihályi parasztlégény. Amikor már torkig volt faluja menyecskéivel és hajadonával, áttette szereplése színhelyét Beregszóra, a hol Misics Rózsához fűtétek gyöngéd kötelékek. De ezt a viszonyt is csakhamar meguntta és ott hagyta szeretőjét. Az elhagyott asszony bosszút esküdött ellene, s amikor két hét előtt pásztor-órát eszközölt ki a falusi Don Juantól, hűtlenné vált kedvesét késsel két helyütt megszurta. Panacszán még hazament Románszentmihályra, s minthogy restalta a dolgot, nem szolt senkinek sem kalandjáról. Tegnap délből azonban belehalt sebeibe s akkor kiderült az eset. A gyilkos asszonyt a csendőrség letartóztatta.

— **Gazdátlan ökör.** A rendőrség által talált s az előfogatos istállóban örzött egy darab 5 éves ökör folyó évi október hó 8-án (vasárnap) délelőtt 10 órakor — az előfogatos istállóban — nyilvános árverésen a legtöbbet ígérőnek el fog adatni.

Jenovay Imre nagybirtokos Szerb-Ittebe 5622.
Gr. Maldeghem Arthur nagybirtokos Pozsony 5475.
Schulpe Vilmos nagybirtokos T.-Kanizsa 5457.
Gr. Karácsonyi Kamilló nagybirtokos Budapest 5366.

Gr. Zichy Andor nagybirtokos Pészak 5297.
Szentiványi Zoltán nagybirtokos Szentivántanya 5297.

Solymos Gusztáv nagybirtokos Törökbecse 5205.
Csillag Béla nagybirtokos Budapest 5178.

Polakovics Mátyás bérlő Budapest 4963.
Kásztory János nagybirtokos Nagykikinda 4804.

Br. Nikolics Mihály nagybirtokos Macedónia 4709.
Jenovay Zoltán nagybirtokos Szerb-Ittebe 4431.

Kuffler Lipót nagybirtokos Bécs 4398.
Budisin Lázár nagybirtokos Nagykikinda 4389.

Tallian Béla orsz. képv. T.-Kanizsa 4370.
Rónay Ernő orsz. képviselő Kis-Zombor 4279.

Budisin György nagybirtokos Nagykikinda 4205.
Bohn Mihály téglagyáros Nagykikinda 4082.

*Dr. Mihalovics Ödön m. árvaszéki einök Nagybecskerek 4056.

Weiszhut Lajos nagybirtokos Bécs 4021.
Gyertyánffy Andor nagybirtokos Gyér 3980.

Ivány György nagybirtokos Ivánda 3941.
Rohonczy Gedeon nagybirtokos Törökbecse 3665.

Bezuk Lajos nagybirtokos Zsombolya 3642.
Ifj. Szredojev Koszta nagybirtokos Nagykikinda 3598.

Adamovics Miklós nagybirtokos Nagykikinda 3569.
Budisin Mita nagybirtokos Nagykikinda 3453.

Dr. Wattay Pelbart Dzsó nagybirtokos Nagybecskerek 3342.

Wattay Pelbart Miklós nagybirtokos Nagybecskerek 3342.

Macsonyi Antal nagybirtokos Buics 3331.
Balás Iván m. aljegyző Nagybecskerek 3313.

Budisin Sándor nagybirtokos Nagykikinda 3312.
Hauer Jenő nagybirtokos Szaján 3275.

Probszt István nagybirtokos T.-Szécsány 3214.
Báró Kussevich Emil nagybirtokos H.-Kécsa 3182.

Deutsch Sándor bérlő Kocsóhát 3115.
Glavás Luka birtokos Aracs 3105.

Dr. Falcione Nándor birtokos Zombor 3024.
Vinczehidy Izsó takarékpénztári igazgató Nagykikinda 2923.

Weiler Rezső birtokos Mokrin 2922.
Jagodics Bogumil birtokos Bóka 2890.

Bibics Pál birtokos Melence 2734.
Rónay Aladár birtokos Kis-Zombor 2731.

Wosching J. György birtokos Zehyfalva 2707.
Szross József ügyvéd Módos 2698.

Jekfalussy Zoltán birtokos Budapest 2687.
*Dr. Dellimancs Lajos főpán Nagybecskerek 2660.

Gróf Kinszky Zdenko birtokos Gyűlvész 2627.
Ivanovits István birtokos Nagykikinda 2554.

Telbisz György birtokos Nagykikinda 2504.
*Vuics János birtokos Zenta 2468.

Kuränder Imre fakereskedő Nagybecskerek 2454.
*Eisler Mihály tanító Lázárföld 2438.

Tenner Ignác kereskedő Bill d 2424.
Mihajloviics Milán kereskedő Nagybecskerek 2416.

Korok János birtokos Ós-Csanád 2352.
*Dr. Kiszely Kálmán ügyvéd Módos 2338.

Fillinger Bálint birtokos Szépliget 2307.
Botka Lajos birtokos Budapest 2302.

Báró Jordiasz Kamilló birtokos H.-Kécsa 2281.
Hijevics István birtokos Czrepaja 2257.

*Dr. Várnay Imre ügyvéd Zsombolya 2253.
(Folyt. köv.)

Gyula jószágfelügyelője, Bizek Károly törökbecsei róm. kath. esperes-plébános, Mihalovics Misa, Menczer Mihály, Menczer Rezső és én, összehoztunk, hogy október 6-án reggel 7 órakor kimegyünk a róm. kath. sarkert kápolnájába és ajtatoskodva meghallgadjuk azon gyászmisét, melyet Bizek Károly, a lánglelkű magyar pap, ki 1848—1849-ben mint honvéd is szolgálta hazáját, fog az egék utánaak bemutatni. Jól esett lelkünknek, szívünknek, hogy mi, az eloyomott, büncsekben tartott hazának fájdalomtelt polgárai, az Istennek szentelt házból föleleveníthetjük fájdalmas kegyeletünket, fogadkozhattunk, hogy hazánk igazai mellett mindig helyt állunk, annak érdekében mindig komoly akarattal munkálkodni fogunk. Hogy ezt miként tettük, az igaz és igazságos Isten majd elbírálja, az ember cselekedeteiben is, ítéletében is gyarló.

Lehet, hogy a megnevezettekben túl még mások is voltak jelen és bocsássanak meg azok, ha róluk mefeledkeztem, de azok közül, kiknek neve itt föl lett sorolva, csak én élek még.

Azóta, mindaddig, míg a felette korán az öröklébe költözött jószágos Szabó Ferenc apát-bébanos nem jött ide, minden esztendő október 6-án csakis a rendíthetetlen hazafiasságu kegyesrendiek szolgáltatták a gyászmisét; mostan már mindkét r. k. templomban és a két protestáns felekezet templomában is tartanak gyászistentiszteletet.

Adjá az ég, hogy kegyeletünk, a haza iránt tartozó kötelességzetünk, üdvös és hasznos munkásságunk, lelkünk mélyéből eredő higgadt törekvésünk összhangba hozásával mindig egész embereket állítson a nemzet szolgálatába.

Menczer Lipót.

Színház.

* **Szép Heléna.** Egy operetnek szenzációs sikeréről kell beszámolnunk. Nem egészen új darab, körülbelül 60 év előtt írták, színe is került már egynehányszor (50-60-szor) Nagybecskereken s mégis úgy élvezték zenéjének üde szépségeit, úgy nevettek az anachronistikus tréfákon, mintha tegnap mutatták volna be a darabot. S ezt a csodát az öreg Offenbach vitte véghez az ő „Szép Heléna”-jával. Bizony nagy élvezettel hallgattuk az operette atyamesterének pajkos melódiáit s olyan derűtséget még a legrefináltabb bohózatok sem képesek elérni, mint a Calchas és Menelaos tréfái. A nagy sikerben tetemes része van a kifogástalan előadásnak is. A címszerepet H. Lévai Bertának osztották ki s a derék énekesné ezúttal ismét tanujelét adta annak, milyen kiváló oszlopa a társulatnak. Szébbén, szívhezszólóbban talán még sohasem énekelt, mint tegnap s a híres „Venus anyám” kezdetű dal után olyan óvációban részesült, amelyre méltán büszke lehet. Különös dicsőréttel kell említenünk a jeles énekesnő diszkrét, finom játékát, mely sehol, még a kényes második felvonásban sem lépte túl a jóízűs határait. A közönség minden egyes dala után zajos tapsokkal tüntette ki. Tegnap mutatkozott be mint Paris ez új tenorista, Kozma István. Jóízűs, rutinos énekes, de sőtét színezetű, baritonális hangja nem épen alkalmas a felső kvintben mozgó szerep betöltésére, ámbar említésre méltó, hogy felső hangjai is érecesek, tömörek. Azt hisszük azonban, hogy Kozma a komoly, kiváltségen opera-szerepekben fog csak igazán érvényesülni. Menelaust Nagy Imre játszotta. Kezdve az ünnepélyes bevonulástól, mely ezúttal számárháton történt, egészen az utolsó jelenetig, állandó derűtségben tartotta a hallgatóságot, mely nem is fukarkodott tapssal és kihívással. De igen jók voltak a többi szereplők is, nevezetesen Sik Rezső, Zöldi Hermin, Hatvani Ede, Ernyey, Virányi, Haraszti Vilma, Gózon. Ének- és zenekar Rück karnagy vezetése alatt kitűnően működtek. A színház szépen megtelt.

* **Október hatodika a színházban.** Az aradi gyásznapot Polgár Károly színtársulata is kegyeletesen megünnepli. Október 6-ikán ugyanis az igazgató díszelőadást rendez a színházban, a melynek műsora a következő:

1. Magyar ünnepi nyitány.
2. Allegória és apotheozis.
3. Október 6. Költemény Somfai Jánostól. Szavalja Horti Sándor.
4. Nagy némajáték.
5. Az „Emigráns”, Kemechey Jenő színműve, Polgárné Ella felléptével.

* **A boszorkány.** Ma este a színházban Sardou híres drámáját „A boszorkány”-t mutatják be. A főbb szerepeket: Hatvani, Sik, Barna Jolán, Horti, Kozma, S. Kúrti Margit, Virágh Irma, Ernyey, Nagy Imre és Gózon játsszák.

Sport.

× **A torontáli atletikai klubból.** Mint értesültünk, a helybeli „Torontáli Athletikai Club” az ez idei sportidényt erőteljesebben kívánja kihasználni. E célból felkéri a klub tagjait, hogy a klubot a hetenkint háromszor hétfőn, szerdán, és pénteken 6-8 ig tartandó gyakorlati órák alatt rendszeresen látogatni sziveskedjenek. A klub ez idei működését kissé ünnepelesebb összejövettel alakjában folyó hó 7-én szombaton este 6 órakor fogja megkezdeni. Ez alkalommal minden klubtag férfi vendéget is hozhat magával.

× **Agárverseny Nagybecskereken.** A „Torontálvármegyei Agársz- és Lovasegylet” folyó évi kölyök agárversenyét október hó 29-én, vasárnap fogja Nagybecskereken megtartani. Tiszteletdíj az elsőnek, tiszteletdíj a másodiknak. Futhat minden egyleti tagnak 22 hónaposnál nem idősebb agara, mely 3 hónapos korában az illető egyleti tagnak már tulajdonában volt. Nevezési díj agaranként 10 korona. Nevezések az agár nevének, nemének és színének pontos megjelölésével a verseny megkezdő napon este 8 óráig Nagybecskerekre, dr. Mihalovits Istvánhoz intézendők.

A versenyt megelőző este 8 órakor a bevezetett agarak sorshuzás utján való összevetése,

ezután társas összejövettel a kaszinó kistermében. Lakások, istállók és agarkocsik biztosítását dr. Mihalovits István volt szíves elvállalni, ezek miatt tehát október hó 22-ig egyenesen hozzá kell fordulni, annak kitüntetésével, hogy hány személyre szükséges lakás és hány lóra istálló.

TÁVIRATOK.

A helyzet.

Fejérváry királyi kihallgatásai.
Budapest, október 5. (A „Torontál” eredeti távirata.) Bécsből sürgönyzik: Fejérváry Géza báró tegnap délután 4 órakor tért vissza a királyi kihallgatásról a magyar miniszterium palotájába. A miniszterelnök az újságíróknak kijelentette, hogy döntés nem történt.

Ugyancsak Fejérváry báró kijelentette a Neues Wiener Tagblatt munkatársának, hogy a királyi kihallgatásokon sem Goluchovszky, sem más államférfiu nem volt jelen.

Budapest, október 5. (A „Torontál” eredeti távirata.) Mint Bécsből sürgönyzik, Fejérváry Géza báró miniszterelnök ma reggel 9 órakor Budapestre utazott. Programja dolgában egyelőre döntés nem történt s a bekövetkező fordulat a ma délután tartandó minisztertanácstól függ, melyen Fejérváry referál a király kívánságairól.

Fejérváry Géza báró szombaton ismét kihallgatásra megy a királyhoz.

A magyar és osztrák miniszterek.

Budapest, október 5. (A „Torontál” eredeti távirata.) Félhivatalosan jelentik: A mai lapok jórészt bécsi jelentések alapján erősen emlegetik, sőt kommentálják is azt a hírt, hogy tegnap a magyar kormány tagjai Gautsch báró osztrák miniszterelnökkel is konferáltak. Amint értesülünk és pedig illetékes helyről, a magyar kormány most Bécsben volt tagjai nemcsak hogy együttesen, vagy egyenként nem tanácskoztak, de még csak nem is találkoztak az osztrák miniszterelnökkel.

A király délvidéki útja.

Budapest, október 5. (A „Torontál” eredeti távirata.) Bécsből hivatalosan megcáfolják egyes lapoknak azt a híret, mintha királyunk a telet délvidéken, nevezetesen San-Remóban töltené.

Titkos tanácsosi eskü.

Budapest, október 5. (A „Torontál” eredeti távirata.) Mint Bécsből sürgönyzik, a király a mai általános kihallgatások kezdetén fogadta Mailáth Guszláv Károly erdélyi püspököt, aki a király kezeibe letette a titkos tanácsosi esküt.

A határrendőrség felállítására.

Budapest, október 5. (A „Torontál” eredeti távirata.) Mint félhivatalosan jelentik, a belügyminiszteriumban javában folyó az előkészületek a határrendőrségről szóló 1903. évi VIII. t.-c. végrehajtása tárgyában. A törvény végrehajtására vonatkozó rendeleteket közelebb kibocsájtják s az új intézmény még ez évben életbe lép.

Nagy botrány a Reichsrathban.

Budapest, október 5. (A „Torontál” eredeti távirata.) Mint Bécsből sürgönyzik, a Reichsrath ülésén megint nagy botrány volt. Sternberg gróf beszéde közben ugyanis Wolf közbeszólt, mire Sternberg egy ivópoharat dobott Wolfhoz. Erre a házban iszonyatos láрма történt, úgy hogy az elnöknek az ülést föl kellett függeszteni. Később az ülést újból megnyitotta, de olyan nagy zaj és láрма uralkodott tovább is, hogy csakhamar berekesztette az ülést.

Kifosztott üzlet.

Budapest, október 5. (A „Torontál” ered. távirata.) Mint Aradról jelentik, Soborsinban Gelb András ottani kereskedő üzletébe mult

éjjel ismeretlen tettesek betörték s ugyszólván az üzletben található összes holmikat elvitték. A kereskedő kára több ezer korona.

A berlini villamos-sztrájk.

Budapest, október 5. (A „Torontál” eredeti távirata.) Mint Berlinből sürgönyzik, az ottani villamossági gyárak munkásainak sztrájkja egyre aggodalmasabb mértéket ölt. Sem a munkások, sem a munkaadók nem akarnak engedni, sőt a rokonszámák munkásai a jövő héten szintén be akarják szüntetni a munkát.

Budapesti gabonatözsde.

Budapest, 1905. október 5

A készáruüzlet hivatalos árjegyzései:

B u z a	Kilós	100 kilogr. ára		Kilós	100 kilogr. ára	
		kor.-tól	kor.-ig		kor.-tól	kor.-ig
Tiszavidéki uj	76	15.90	16.10	80	16.20	16.60
Pestvidéki uj	75	15.65	16.—	80	16.10	16.45
Bánsági uj	76	—	—	80	—	—
Bácskai uj	78	15.95	16.20	50	—	—
Rozs elsőrendű					12.75	12.90
„ másodrendű					12.50	12.70
Árpa takarmány					12.75	13.—
„ égetni való					12.50	12.70
„ sőrőszóra való					0.—	0.—
Zab					12.50	13.10
Tengeri bánsági					16.80	17.—
„ másnemű					—	—
Ropca káposzta					—	—
„ bánsági					—	—
Körte					0.—	0.—

Határidő-üzlet.

Budapest, október 5. (A nagybecskereki Lloyd-társulat távirata.) A mai öszi az árak emelkedtek. Déli zárlatkor a következő árakat jegyezték:

Buza (októberre)	15.92
Buza (áprilisra)	16.62
Rozs (októberre)	12.98
Rozs (áprilisra)	13.62
Tengeri (augusztusra)	13.30
Zab (októberre)	12.71
Zab (áprilisra)	13.06

VÁROSI SZÍNHÁZ.

Nagybecskerek, csütörtök, október hó 5-én:

A BOSZORKÁNY.

Dráma 5 felvonásban.

Személyek:

- Ximenes bibornok, toledói érsek, főinkvizitor — Hatvani Ede
- Don Lopez de Padilla, Toledó kormányzója — Sik Rezső
- Juanna, leánya — Barna Jolán
- Don Enrique di Palacios, a várórség parancsnoka — Horti Sándor
- Ramiro, lovászmester — Kozma István
- Aisha, eszelője — S. Kúrti Margit
- Zoraya, mór nő — Virágh Irma
- Cardenas, a szent törvényszék biztosa — Ernyei János
- Cleofas, a szent törvényszék orvosa — Nagy Imre
- Oliveira, a szent törvényszék khirurgusa — Gózon Gyula

Kezdeté 8 órakor.

Holnap, péntek, október hó 6-án:

Ünnepi dísz-előadás

az aradi tizenhárom vértanu emlékére.

Vonatok érkezése és indulása

Nagybecskerekre, illetve Nagybecskerekről.

Érvényes 1905. október hó 1-től

Érkezik:

- a) A nagybecskereki pályaudvarra:
 - Temesvár, Versez, Zombolyáról: délelőtt 9 óra 33 p.
 - Pancsováról: délután 5 óra 40 p.
 - Budapest—Szegedről: reggel 7 óra 22 p.; délután 5 óra 30 perc.
 - Szegedről: (motorkocsi) d. e. 9 óra 37 perc.
 - Budapest—Nagykikindáról: este 9 óra 58 p.
- b) A nagybecskerek-bégaparti pályaudvarra:
 - Zombolyáról, Versezről, Alibánáról és Temesvárról: este 8 óra 05 p.
 - Módosról: minden kedden, pénteken és vasárnapon reggel 6 óra 28 p.
 - Pancsováról: reggel 8 óra 27 p.
 - Zombolyáról: (keskenyvágányú vonal) reggel 8 óra 23 p.; este 7 óra 05 p.

Indul:

- a) A nagybecskereki pályaudvarról:
 - Pancsovára: délelőtt 8 óra 10 p.; este 7 óra 5 p.
 - Szeged—Budapestre: d. e. 10 óra 10 p.; este 6 óra 46 p.
 - Szegedre: (motorkocsi) d. u. 1 óra.
 - Nagykikinda—Budapestre: reggel 6 óra 7 p.
- b) A nagybecskerek-bégaparti pályaudvarról:
 - Zombolya, Temesvár, Versez: délután 4 óra 35 p.
 - Temesvár, Versez, Antalfalva—Pancsova és Alibánára: reggel 3 óra 33 p.
 - Zombolyára: (keskenyvágányú vonal) reggel 3 óra 58 p.; délután 5 óra 25 p.
 - Módosra: minden kedden, pénteken és vasárnapon délelőtt 11 óra 38 p.

A Torontálvármegyei Magyar
Közművelődési Egyesület

keres
azonnal vagy november elsejére
egy vagy két nagyobb
utcai szobából álló lakást
olvasóhelyiségnek.

Bővebbet Somfai János titkárnál
a „Torontál” szerkesztőségében.
845-x.5

Meghívó.

A nagybecskereki Gradnolica—Csonlika
háromtagos birtokosságnak gazdasági szö-
vetkezetté alakuló

közgyűlésére,

mely 1905. évi október hó 15-én d. e. 8
órákor a városi nagyteremben meg fog
tartatni.

Tárgysorozat:

1. Korelnök, jegyzőkönyvvezető és
jegyzőkönyvhitelesítő választása.
2. A szövetkezet alapszabálytervezet
előterjesztése, tárgyalása és elfogadása.
3. Igazgató, helyettese és igazgatósági
tagok választása.
4. A felügyelő-bizottság választása.
5. A cégjegyzők választása.
6. A pénztáros, hatósági biztos és
jegyző választása.
7. A tisztviselők javadalmazása.

Nagybecskerek, 1905. évi október 3 án.

(67-1.1)

A birtokossági tanács.

RÁMPÁS

literje 30 krajcár.

Kapható

Zápolya-utca 1. szám alatt
a házmesteri lakásban.

(838-x 6)

Szőlővessző.

A világhírű

„Delaware”

adja a legjobb bort.

Oltani, permetezni nem kell.

A szőlészet kincse.

A phyloxera ellen áll

Leírását és árjegyzékét

ingyen küldünk bárkinek.

Szőlőoltványok mér-

sékelt áron kaphatók.

Nagymennyiségű sima és

gyökeres Delaware

vessző eladás.

Cim:

Szigyártó és Takács

szőlőtelep tulajdonosok.

Telep: **Alsó-Szeged.**

Központi iroda: Felső-Szeged Somogy m.

(648-60.10)

7254/1905. tkvi szám.

866-1.1

Árverési hirdetmény.

A törökbecsei kir. telekkönyvi ható-
ság közhírré teszi, hogy Doroszlovác Misa
és neje Stefánia végrehajthatónak özvegy
Rakity Misáné, Karakás Drága elleni 212
korona 25 fillér s jár. iránti ügyében.

1. A karlovai 563. sz. tkvben A.
792/a hrsz. 56. ö. i. szám alatt foglalt
ház és beltelek egészben, vagyis a végre-
hajtáson kívül álló társtulajdonosok jula-
léka is 320 korona kikiáltási árban;

2. a karlovai 3209. sz. tkvben A.
2877/b/22/a. és 2877/f/22. hrszám alatt
foglalt szántó 388 korona kikiáltási árban
1905. évi október hó 16. napján (tizenhat)
délután 3 órákor Karlova községében
árverés alá fognak bocsájtani.

Megjegyezve, hogy az árverés nap-
jától fogva az überlandialis (maradvány)
földek után járó váltásartozás a vevőt
fogja terhelni.

Venni szándékozók tartoznak az ingat-
atlan kikiáltási ár 10%-át letenni.

Vevő köteles a vételért 3 egyenlő
részletben és pedig 15, 30 és 45 nap
alatt, mindig az árverés napjától számi-
tandó 5%-os kamattal együtt lefizetni.

A bánatpénz az utolsó részletbe fog
beszámíttatni.

Törökbecse, a kir. járásbíró, mint
telekkönyvi hatóság, 1905. évi augusztus
hó 1-én.

Kopasz,
kir. járásbíró.

FOGAK,

valamint
egész
fogsorok

kaucuk, arannyal és koronával
jótállás mellett kaphatók

Wahl Jakob

fogműtermében,

Toldi Ferenc-utca 25. Vogel-féle ház.

847-42

Mokrin község előljárósága.

699. szám 1905.

859-3.2

Pályázati hirdetmény.

Kinevezés útján betöltendő rendszere-
sített iktatói állásra

Az illető köteles az iktatót vezetni,
mutató könyvet készíteni, az irattárt ke-
zelni és postát expedálni.

Munkáskönyveket és személyleírásokat
kiállítani.

Evi fizetés 912 korona, szakavatott-
ság, jó irás és a szerb nyelv bírása
igazolando.

Mokrin, 1905. október 3-án.

Előljáróság.

10890. tkvi szám 1905.

862-1.1

Ujabb árverési hirdetmény és árverési feltételek.

A nagybecskereki kir. törvényszék, mint
telekkönyvi hatóság közhírré teszi, hogy
a nagybecskereki takaré- és előlegegylet
mint részvénytársaság végrehajthatónak
Hertelendy Ferenc nagybecskereki lakos
végrehajtást szenvedő elleni 90 korona,
95 korona és 28 korona tőkekövetelés és
jár. iránti ügyében mint csatlakozott végre-
hajtónak tekintendő Nagybecskerek város
árwapénztára kérelme folytán, továbbá csatla-
kozott végrehajthatóknak Simon Etel nagy-
becskereki lakos javára 54 korona s jár. és
a nagybecskereki népbank részvénytársasá-
g javára 75 korona s jár. s végül a
nagybecskereki takaré- és előlegegylet
javára 90 korona, 95 korona és 28 korona
s jár. kielégítése végett az újabb árverést
elrendelte.

Enek folytán a nagybecskereki kir.
törvényszék területében levő Nagybecske-
kerek községi 2954. számú tkvben A. I. 3.
sorszám alatt foglalt 1223/a/2. hrsz. 2517.
öi. sz. ház és 70 négyszögöl beltelek 2022
korona kikiáltási árban 1905. évi december
hó 21-ik (huszonegyedik) napjának d. e.
10 órájkor ezen kir. törvsék telekkönyvi
helyiségében megtartandó nyilvános árveré-
sen a következő feltételek alatt fog eladás
alá kerülni.

1. Ha a megállapított kikiáltási áron
felül ígéretet senki sem tenne, az árverésre
kiküldött birtok szükség esetén a kikiáltási
áron alul is lesz adandó.

2. Árverezni kívánók tartoznak az ingat-
atlan kikiáltási árnak 10%-át, vagyis 202 kor.
20 fillért készpénzben, vagy az 1881. évi
november hó 1-én 3333. szám alatt kelt
magyar királyi ig. miniszteri rendelet 8.
§-ában jelölt óvadékképes értékpapirban a
kiküldött kezéhez letenni, vagy az 1881. évi
LX. t.-c. 170. §-a értelmében a bánatpénz-
nek a bíróságnál történt előleges elhelyezé-
séről kiállított elismervényt átszolgáltatni.

Az árverési feltételek többi pontjai a
hivatalos órák alatt a kir. törvényszék
tkvi irattárában és Nagybecskerek város
tanácsánál megtekinthetők.

Nagybecskereken, a kir. törvényszék,
mint tkönyvi hatóságnál, 1905. évi szeptem-
ber hó 26-ik napján. Rektorisz,
kir. törvszéki bíró.

HIRDETÉSEK

felvételnek a

„TORONTÁL” KIADÓHIVATALÁBAN.

Nyomatott Pleitz Fer. Pál kiadónál, Nagybecskereken.

